

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto: Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 12.

Ljubljani, v soboto 16. januarija 1892.

Letnik XX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 15. januarija.

Prva žrtev trgovinskih pogodb.

Mladočeški poslanec Nemeč je včeraj predsedniku poslaniške zbornice pismeno naznanil, da se odpove poslanstvu. Njegovim tovarišem ta odpoved silno preseda, ker svetu preočito kaže notranjo razdvojenost mladočeškega kluba in je nekak pričetek kršenja njegovega; zato so prosili dr. Smolko, da naj te odpovedi do sobote ne razglasi, ker se jim morda posreči pregovoriti poslanca Nemeča, da prekliče svojo odpoved. Mladočeški znajo sicer jako hudo pritiskati in strahovati ter so menda v prvi vrsti prav zaradi tega narod češki začasno spravili na svojo stran, vendar je zelo dvomljivo, ali zdaj pri poslancu Nemeču s to silo še kaj opravijo. Nemeč in Vohanka zastopata v državnem zboru praško trgovinsko zbornico in bi bila neki že zdavnej rada odstopila; ali tovariši so ju vedno znali pregovoriti, da naj ostaneta. Zdaj so se pa reči tako obrnile, da jim je to skoraj nemogoče. Znano je, da mladočeški klub z največjo strastjo nasprotuje novim trgovinskim pogodbam iz zgolj političnih razlogov. Ker si pa ne upajo tega očitno priznavati, skušajo svoje nasprotovanje na videz opravičevati s trditvijo, da so pogodbe v gospodarskem oziru slabe in za češki narod pogubne.

Kdor pazljivo sledi njihovim govorom brez posebne težave zapazi, koliko nesmisla in nasprotja je v njih publih trditvah, ki druga drugo pobijajo in ki se v kratkem posnetku nekako glasé: Nove pogodbe žrtvujejo našo industrijo kmetijstvu, ali kmetijstvo nima od tega nič, in glavni del od tega „ničesa“ pripada Ogerski! Češki narod pa malo drugače sodi o novih pogodbah; on vidi, da niso tako slabe, kakor trdijo mladočeški poslanci, ampak da zlasti kmetijstvu obetajo velike koristi, ne da bi posebno škodo prizadevale industriji. Zato je došlo v

zadnjih dneh praški trgovinski in obrtni zbornici iz čeških krogov mnogo dopisov, v katerih pritrjujejo novim trgovinskim pogodbam. Zbornica poslala je vsa trgovinske pogodbe zadevajoča pisma, med katerim ni ne enega nasprotujočega, svojima državnima poslancema Nemeču in Vohanki, da se iz njih poučita o mnenji in željah svojih rojakov, s katerim je ravnanje mladočeškega kluba v popolnem nasprotju. Kot poštenjaku poslancu Nemeču toraj ni preostajalo drugega, kakor na noge stopiti proti svojim tovarišem, ali pa odložiti poslanstvo. Izvolil je drugi slučaj in predsedništvu izročil svojo odpoved. Zato sodimo, da se mladočeškemu klubu težko posreči, pregovoriti ga, da mu marveč sledi tudi še njegov tovariš Vohanka, ki je enako čist in vse-skozi pošten značaj in je že pred par tedni svojim prijateljem pravil, da je že vsega sit in da se hoče umakniti iz državnega zbora.

Enako čudno vlogo, kakor Mladočehi na Dunaju, igra „Slov. Narod“ v Ljubljani. V svojem listu z dne 13. t. m. se čudi v „Novicah“ član-karju, ker je pisal, da gre le za to, ali se sprejmo vse pogodbe ali zavržejo. Ko bi bil državni zbor res le za to, modruje „Narod“, da vse ono, kar je dogovorila vlada s kako sosedno vlado pure et simple potrdi, potem bi mu tacih stvarij niti predlagati ne bilo treba. Nam se pa zdi, da se je treba čuditi gorostasni nevednosti „Narodovega“ vredništva, ki si prilastuje nezmotljivo sodbo o vladi in državnem zboru, pa še temeljnih pravice ne pozna, ki jih imata. Če bi šlo za sestavo in določitev avtonomnih tarifov, ima državni zbor pravico in dolžnost pretresati ali zvikšati ali znižati; oblast, z vnanjimi deželami pogodbe sklepati, kakoršne-koli si že hodi, pa pripada samo vladarju, oziroma njegovi vladi, in državnemu zastopu ne preostaja druge pravice, kakor da jih parlamentarno prordi ali jim odreče svoje potrdilo. Državni zbor ne more ne ene točke premeniti; on n. pr. gledé pogodbe z Italijo ne more skleniti, da naj se carina na vino od

20 gld. zniža le na 10 gld., ne pa na 3 gld. 20 kr., ampak ima le pravico izreči: jaz tej pogodbi dam parlamentarno potrdilo — in v tem slučaju stopi pogodba v veljavo — ali pa razsoditi: jaz te pogodbe ne morem potrditi, in pogodba potem ne velja, ampak vlada mora delati in se z dotično vlado dogovarjati zaradi nove pogodbe, ali pa ostati čisto brez nje in se držati svojih avtonomnih tarifov, oziroma upogniti se avtonomnim tarifom dotične države. Zato tudi v našem slučaju zastopniki vinorejskih krajev niso nasvetovali premembe vinske carine, kakor v svoji nevednosti trdi „Narod“, ker bi se bili s takim predlogom osmešili pred celim svetom, ampak v predlogu manjšine le predlagajo, da naj se pogodba vrne vladi, ki naj zaradi carine od vina prične nove razprave z italijansko vlado.

„Narod“ v dotičnem članku podtika tudi slovenskim državnim poslancem, da iz gospodarskega vprašanja delajo politično in da se ločijo v dve stranki, katerih ena hoče vedno iti z vlado, ena pa le do gotove meje. Slovenski državni poslanci so še v vsakem političnem vprašanju vzajemno postopali in že večkrat pokazali, da se ne bojé proti vladi stopiti na noge. Ali prav zato, ker trgovinske pogodbe niso politično, ampak zgolj gospodarsko vprašanje, se poslanci ločijo v dve stranki; zastopniki vinorejskih krajev se protivijo pogodbi z Italijo, ker se bojé, da utegne III. 5. določba konečnega zapisnika škodovati njihovi vinoreji, poslanci poljedelskih in gozdnih okrajev pa imajo pred očmi obilne koristi, ki jih nove pogodbe obetajo poljskim pridelkom, živinoreji in trgovini z lesom, ki je oproščen vse carine ter po svojem vestnem prepričanju ne morejo nasprotovati pogodbam, ne zaradi vlade, ampak zaradi svojih volilcev. Če se zastopniki vinorejskih krajev bojé, da bi jim njihovi volilci očitali zanemarjenje poslaniške dolžnosti, ko bi se ne protivilo pogodbi z Italijo, dasiravno je strah pred italijanskim vinom morda pretiran, bi se morali še z veliko večjo pravico prebivalci onih okrajev,

LISTEK.

Mozaik.

XIII.

Muzica, poj mi ljubezen zdaj novo naprednega srea, Ki je ljubilo že vse, pojemalo dolgega časa, Dokler mu ni iz slovenskih Aten, iz Davče preslavne Veter dobrotni privel devojke ljubezni potrebne, Ki je naprednemu srečju pregnala neznosni že dolgčas,

Frazica slóve ime in priimek očetni je: Vražja, Krasne devojke, neveste napredne, ponosa Slovencev. Poudre de riz in eau de Cologne osveža telesce Paichelozobno in Piccolilčno in Nežicolasno.

Bâte je funtov deset umetno po njej razdeljenih; Ni sicer nova po vsem, a dobro popravljena z daleč, Kaker izrezal bi kdo jo iz zadnjega modejournala. Dote pri njej sicer ni v zvencega srebra koleščkih, Toda bogastvo najrečeje prinaša za doto v hišo: Jezik čudežnomig, ki osem Rotšildov odvaga.

Slavnega tudi rodu, šepče se skrivši je deva: Oče je nekda jej Vrag in mati ponosna Lesica, Dete postransko menda je iz teh rodovin modrokrvnih.

Mnogo, premnogo jih bilo je z devo v nežni že zvezi; Čuditi ni se tedaj Ivanu, Naprednika sinu.

Če je i on poskusil si ž njo preganjati dolgčas, Vzlasti, ker nekda drugod zaprta so bila mu vrata. Kupil pri židu je knjižico mladcem kot duša potrebno, Koder popisano je, kako se je vesti možaku, In je za Frazico šel ter mláskal z ježičkom naprednim, Migal z napredno glavo in napredne si dlačice vihal.

Kaker pastir v bregušah prtenih na Kotah zelenih Póznih očij si izbere koticék pri sivem skalovji In si ondú iz meje nanosi smerečjega dračja, Varno izvleče žveplenko rumenoglavično iz žepa, Ki jo je skrivši izmaknil iz line pri peči zeleni, Ter jo podrgne previdno po salnobliščecem rokavu, Da se podkuri: tako se je vžgal i v srečju naprednem Ogenj ljubezni živé do devojke — Frazice Vražje.

Dalje vam peti ne smem, ker z bičem po hrbtu preté mi. Raje berite sami konfuzno povest, ki tisoče štiri Nosi na čelu, užgane kot znamenje Kajna morileca. Tam je popisal Naprednikov vodja, Kišotov naslednik, Naših Ahilov pogum in Hektorjev slavno junaštvo, Kojega dični emblém je bil cepec in vedno ostane. Zmagal je Ivan! In dvoje se sre je našlo enacih! Svete ljubezni se vzbudil je plamen in ni še ugasnil, Dece predolgo nam vrsto dobrotno pošilja v dežel, Kaker roditelj napredno, kot frazica mati pa vražjo, Da oblažuje nam svet in preganja megló črnorizno.

M. V.

„Influenca“.

(Iz predavanja župnika Kneippa.)

Pred dvema letoma se je naenkrat stara bolezen prehlajenja pokazala pod novim imenom „influenca“ ali „hripa“, kakor so jo poprej imenovali. Takrat se je ta bolezen bliskoma širila po svetu, pobrala je tisoče ljudij, premnogim pa je zapustila v telesu kal bolezní, kateri so kmalu podlegli ali vsled pljučnice, jetike, vročnici itd.

Tedaj se je „influenca“ napotila tudi k nam v Wörishofen, a mi smo jo sprejeli „hladno“. Šli smo ji naproti, a ne s križem in zastavami, pač pa s škropilnicami, napolnenimi z vodo. To je pomagalo. Urno je od nas pobrala svoja kopita. Lotila se je nekega kmeta ter ga tako hudo prijela, da niti sedeti ni mogel. Takrat sem objavil nekaj naukov, kako naj ljudje ravnaajo pri „influenca“. Kmet je to bral in tudi tako storil. Vzeli so namreč brislo iz prav debelega rezastega platna, namočili jo z vodo ter ž njo bolnika v gorki sobi drgnili po celem životu in nato ga v postelji dobro odeli. To so eno noč storili tri- ali štirikrat. Zjutraj je bil bolnik popolnoma zdrav in je brez težave v hudem mrazu še tisti dan napravil precej dolgo pot. Ljudje so to zvedeli in ako je katerega „influenca“ se lotila,

V katerih glavni dohodki prihajajo od živinoreje, poljskih pridelkov, sadja in lesa, hudovali nad svojimi poslanci, ko bi s svojimi glasovi pripomogli, da se pogodbe zavržejo in da namesto njih v veljavo stopijo samovoljne določbe posameznih držav, ki so v zadnjih letih toliko škode napravile naši živinoreji, našim poljskim in vrtnim pridelkom, in pri nas na Kranjskem tudi trgovini z lesom. Razven tega je treba tudi še pomisliti, da kranjska dežela ne prideluje toliko vina, kolikor ga potrebuje, in da morajo celó iz vinorodnih krajev v drugih deželah kupovati vino.

Pivei vina in prekupovalci pa stojé na drugem stališču, kakor pridelovalci njegovi, in želé kolikor mogoče po ceni dobivati svojo pijačo. Če je že prav in pravično, da se ozir jemlje na vinorejce, se pa ob enem ne smejo zanemarjati konsumenti.

„Narod“ naj le pozorno sledí dogodkom v slovenskem državnoborskem zastopstvu, kakor obeta, naj se dá pri presojanju trgovinskih pogodb voditi od naših domačih potreb in ozirov, ne pa od slepe mladočeške opozicije, naj na tehtnico deva vse ugodne in neugodne določbe, in bo v svojih poročilih pa tudi v konečni sodbi pravo zadel.

Naj sedaj zapišem še par besed v svojo obrambo. „Narod“ v omenjenem članku namreč piše, da je iz „Slovenca“ povzel naznanilo, da govori Suklje proti trgovinskim pogodbam, ter v opazki vredništva dostavlja, da je bil „Slovenec“ poročevalec slabo poučen, ker je Suklje govoril za pogodbe. Ako „Narod“ s to opazko cika na Vašega dunajskega poročevalca, moram temu odločno ugovarjati, ker v nobenem mojem poročilu ni stalo, da hoče Suklje nasprotovati trgovinskim pogodbam. *)

V današnji seji prišlo je do štirih popoldne, ko to poročilo sklepam, 8 govornikov na vrsto, namreč: Kozłowski, Liechtenstein, Fournier, Bulat, Rosenstock, Malfatti, Bareuther in Krumbholz, ki govorijo češki.

Trgovinski minister pride, kakor pravijo, še le jutri k besedi.

Izmed gori omenjenih poslancev sta Bulat in Malfatti govorila zoper pogodbo z Italijo zaradi carine od vina, drugi so pretresali pogodbo s splošnega trgovinskega stališča.

Davkarski odsek

Je sinoči pretresal Plenerjev predlog gledé znižanja obrtnega davka in ga sprejel še le po odločitvi načelnika dr. Mengerja, ker je bilo 8 glasov za, 8 pa zoper predlog.

Minister Steinbach je vnovič zagotavljal, da pri ministerstvu izdelujejo načrt splošne premembe in vravnave davkov, ki ga morda že meseca februarja predloži zbornici. Če hoče minister zabraniti, da se davki jednostransko ne znižajo samo obrtnikom, ampak da se jednaki oziri jemljejo na vse manjše davkoplačevalce, se bo moral podvizati s svojim predlogom; po sodbi levičarjev in Poljakov pa v tem slučaju skoro ne boče drugače mogoče,

*) Dotično vest povzeli smo mi „Laib. Ztg.“ št. 8 z dne 12. t. m. Op. vred.

storili so ravno tako in kmalu je ni bilo v našem kraju.

Seveda je treba to storiti precej, ako se človek čuti bolnega. Kdor zanemarija to bolezen, shujša se mu v pljučnico ali vročinska bolezen in tedaj je smrtno-nevarna. Pokaže se pa ta bolezen s tem, da človeka glava boli, da se mu jesti ne ljubi, mrazi ga, trudnega se čuti, noge ima težke in spi zelo nemirno.

Ako čutiš ta znamenja na sebi, stori kakor sem jaz naredil in hitro se boš iznebil „influence“. Mene so hotele enkrat koze pobosti. Zanesli so jih k postelji škaf vode, večkrat se ž njo dobro umijem in odrgnem, in v dveh, treh urah ni bilo za kozami ne duha, ne sluha.

„Pri „influenci“ se naravna gorkota bori z vročnico, vsled katere človeka mrazi in ga zopet kuha vročina. Tej natorni gorkoti je treba priskočiti na pomoč, a ne z raznimi strupenimi pripomočki, ampak z vodo, ki dela gorkoto in tako premaga vročnico.

Torej: Ako gori, gasite! Neumnost je, ne gasiti, ako gori. Dvokrat, trikrat se dobro umij, precej pride pot in kmalu boš zdrav.

Ko bi pač mogel celemu svetu zaklicati: Ako pride „influenca“, krepko se ustavite. Vzemite vodo, kakor sem jaz storil, in kmalu bočete zdravi!

kakor da se državni zbor po Veliki noči še enkrat snide v pretresanje davčnih predlogov, ker bi bilo sicer nemogoče sestaviti zanesljiv državni proračun. Gotovega se pa še nič na vé, zlasti predsedništvo za zdaj še ne misli na nobeno premembo véčeraj določenega programa.

Razmere delavcev v premogokopih.

Žalostne so zlasti zadnji čas razmere po premogokopih v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku itd. V sredi hude zime prejenjali so delavci s svojim delom ter hočejo s tem prisiliti delodajalce, da jim zboljšajo plačo. Koliko hudega zanese tako ustavljenje dela med uboge delavske družine, to vé le oni, ki med njimi živi. Ker je pri tem prizadetih zlasti tudi mnogo slovenskih delavcev, zato se nam zdi potrebno, to stvar natančneje pojasniti.

Zastopniki premogo- in rudokopov imeli so na božični dan in v praznik sv. Štefana v Gradcu svoj shod. Na tem shodu so pojasnili svoje slabe razmere ter v gmotno in duševno korist svojih delavcev-tovarišev zahtevali marsikatero premembo. Med drugim tirjajo, da se v korist delavcev osemurno delo razdeli tako-le: Prvi delavci naj delajo od 6. ure zjutraj do 2. ure popoldne; drugi naj gredó na delo od 2. ure popoldne do 10. ure zvečer; tretji pa od 10. ure zvečer do 6. ure zjutraj. Pogodba se mora tako skleniti, da sekači dobijo vsaj po 1 gld. 50 kr., odvoščiki (förderer) pa vsaj po 1 gld. 20 kr. Luč in kurjava v premogovih jamah mora se delavcem dajati brezplačno in dovolj za vse potrebe.

Delavci v družbenih stanovanjih kot stanovalci niso delavci, ampak stranke, torej je ž njimi ravnati, kakor z drugimi stanovalci. Odpoved dela se mora trideset dni poprej napovedati.

Kadar je dvomljivo, ali naj se delavec odslovi ali ne, določi naj to zbor treh uradnikov in treh delavcev z nepristranskim načelnikom.

Te zahteve naj se takoj izročé delodajalcem. Vsak delavec naj z vsemi postavnimi pripomočki dela na to, da se izpolnijo te zahteve, ker le tedaj se vsaj deloma odstrani revščina med delavci. Poleg tega so še pristavili, da se pri skordnem delu mora posebej plačati vsako postransko delo in da pri nevarnih delih skordno delo ni dovoljeno.

Te predloge so pričujoči zastopniki delavcev na shodu v Gradcu soglasno potrdili ter delodajalcem kot obrok določili čas do 31. decembra 1891, v katerem naj ustrezéjo naznanjenim zahtevam delavcev. Tudi so sklenili z novim letom nehati z delom, ako bi jim gospodarji ne izpolnili zahtev.

Reči moramo, da se nam te zahteve delavcev ne zdé prenapete. Pravica zahteva brezpogojno, da se delavcu dá primerno plačilo, ker vsak delavec je svojega plačila vreden. Umestno se nam zdi tukaj omeniti, kako piše papež Leon III. v delavski okrožnici v tem oziru; papež pravi: Dolžnosti, katere naklada cerkev posestnikom in delodajalcem, so te-le: Ne imej in ne ravnaj z delavci, kakor s sužnji, spoštuj njih osebo ceno, ki je tem večja, ker so kristijani. . . Nečastno in nepošteno je, ljudi izsesavati samo v lastno korist in jih le toliko ceniti, kolikor je vredno njih delo. . . Krivično je nakladati delavcem več dela, kakor ga premorejo njih moči. Pred vsem pa opominja cerkev delodajalce, ne pozabiti načela: Vsakemu svoje! — Po tem načelu se mora nepristransko vravnovati tudi plača. Delavcu zaslužen plačilo zadržavati, to je vnebovpijoč greh. Gospodarji ne smejo nikdar in nikakor oškodovati delavcev v njih prihranilih bodisi s silo ali zvijačo ali z umetnim oduštrvom, in sicer posebno zato ne, ker so delavci po svojem stanu manj zavarovani in ker njih imenje ravno zato, ker je majhno, zasluži tem večje spoštovanje.

To so dolžnosti gospodarjev, delodajalcev, katere jim naklada cerkev kot vestne dolžnosti, o katerih jim bo odgovor dajati pred Bogom. Teh dolžnostij tudi ne smejo pozabiti gospodarji premogokopov. — Premogokopi, ki opravljajo najtežje delo pod zemljo, ki stavijo v nevarnost svoje zdravje in življenje, taki pač zaslužijo na dan po 1 gld. 20 kr. do 1 gld. 50 kr., v zlasti ako se premog take drago prodaje, kakor dandanes.

Nekaj pa vendar obžalujemo, in v zlasti zaradi tega obžalujemo, ker delavcem dobro želimo. Ti delavci namreč preveč poslušajo glasove socialističnih agitatorjev. Ti namreč so krivi, da so delavci z novim letom prenehali z delom ter sebi oskrbeli tako nesrečen začetek novega leta.

Tudi delavcem vsikdar veljajo besede papeža Leona XIII.: „Natančno in zvesto opravljaj svoje delo, za katero si se zavezal prosto in s pravično pogodbo. Gospodarju nobene škode ne napravljaj ne na imenu, ne na osebnosti; ako braniš svoje pravice, zdrži se vsake sile in nikdar ne snovaj kakega upora. Ne druží se z zlobnimi ljudmi, ki te motijo s slepilnimi upi; a ti zapuščajo le greuko prevaro in pogin! — Taki zlobni ljudje so socialisti, katere, v Avstriji vodijo židje. Vidi se, da na edni strani v zlasti židje delavce pritiskajo in molzejo, na drugi strani jih pa hujskajo, povsod in vselej pa z namenom, da delavce slabé in tirajo v pogin.

Namesto da so delavci precej posegli po zadnjem pomočku in napravili „štrajk“, bolje bi bili storili, da bi se bili po svojih odposlancih obrnili do vlade za pomoč, kakor so to storili idrijski rudarji. Kajti prav je po našem mnenju, da je država poslala vojake med kujajoče se premogokope, a dovolj to še ni, država je tudi dolžna skrbeti za to, da bodo delavci pri poštemem delu imeli toliko plačila, da bodo mogli preživljati sebe in svojo družino.

Iz srca želimo, da se kmalu poravna nasprotje da delavci-premogokopi zopet pričó delati ter jim delodajalci dajo, kar jim gre po božjih in človeških postavah, — pošteno plačo za pošteno delo.

Slovenske delavce pa v njih korist prosimo. Ne družite se z zlobnimi ljudmi, ne pajdašite se s socialisti, kajti ti vas vodijo le za nos. Delavske družine navadno pri štrajkih lakote umirajo, socialistiški kolovodje pa, ki snujejo štrajke, ravno pri štrajkih dobičke delajo z nabranim denarjem. Večina teh denarjev ostane v njih rokah, le kako drobtinico, kakor v zasmeh, pa vržejo ubogim delavcem. Dovolj morajo že sedaj trpeti naši delavci, ni treba, da bi slovenske delavce za vselej nesrečne delali brezbožni socialisti!

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. januarija.

Notranje deželo.

Mladočehi in Poljaki. Da Mladočehi govoré proti trgovinskim pogodbam, nas ne iznenadi. Vsak more stvari presojeti s svojega stališča. Morejo jih pobijati z gospodarskega ali pa tudi s političnega stališča. Toda pametno pa ni bilo, da so pri tej priliki zopet tako povzdigovali rusko politiko. Brez ozira na to, je li ruska politika res tako dobra ali ne, bi morali vsaj pomisliti, da s tem žalijo Poljake. Brez poljske pomoči pa gotovo v državnem zboru Čehi ne bodo ničesa dosegli.

Ogersko. Volilno gibanje je v polnem tiru. Začeli so se že pretepi, brez katerih ni pri nobenih državnoborskih volitvah na Ogerskem. V Sarköz-Ujlah-u je sklical liberalni kandidat volilni shod. Pri tem so se pa topli. Jeden je bil ubit, 4 težko ranjeni in 10 lahko ranjenih. Rumuni neso bili zadovoljni z liberalnim kandidatom in so nekaj ugovarjali, s čimer so razdražili vladne pristaše, kar je dalo povod pretepom. — V Szilagy-Eseh-u je kandidat nezavisne stranke sklical volilni shod, na katerem je prišlo do pretepa. Zandarmerija je posredovala. Jednega volilca je žandar ustrelil, ker se je mej žandarje zaletel in jednemu hotel puško izviti. Žal, da to najbrž neso še poslednje žrtve.

Vnanje države.

Nemčija. Šolski zakon se je že predložil pruskemu deželnemu zboru in se vjema s tem, kar smo dosedaj o njem poročali. Učitelj bode moral biti iste vere, kakor učenci. Če bode v kakem kraju le 30 učencev druge vere, morala se bode zanje osnovati posebna šola. Cerkvno oblastvo ima pa tudi vpliv na imenovanje učiteljev. Liberalci se že hudujejo nad tem načrtom zakona in bodo v zbornici gotovo ugovarjali. Pričakovati je pa, da se jim ne posreči, da bi prodrli s svojimi predlogi.

Anglija. Vsi angleški listi se s sočutstvom spominjajo kardinala Manninga. Tako piše „Standard“, ki nikakor katoličanom ni prijazen, da je bil pokojni kardinal nekaki javni funkcionar, kakor je lord kancelar, lord mayor ali pa princ Waleski. Pri vsakem velikem socialnem gibanju ali človekoljubnem podjetju je bil on na čelu.

Bolgarija in Srbija. Véčeraj smo poročali, kaj je izvedela „N. Fr. Fr.“ iz Belega Grada. Nam se dotična vest ni zdela prav verojetna, ali kakor novejša poročila zagotavljajo, bilo je vendar nekaj resnice na njej. Več bolgarskih emigrantov se je zbralo v Srbiji ob bolgarski meji in so nameravali na novega leta dan po pravoslavnem koledarju prestopiti bolgarsko mejo in v Bolgariji napraviti kak nered. To je pa izvedela bolgarska vlada in zastopniki velevlavstij. Prva je takoj storila potrebne naredbé, nemški, italijanski in avstrijski zastopnik so

(Dalje v prilogi.)

pa srbsko vlado na to ustno opozorili in jej dali razumeti, da jo bodo delali odgovorno za vse, kar se zgodi v Bolgariji, če emigrantom ne pokaže pota čez mejo. Posebne note menda niso izročili. — Srbska vlada se izgovarja, da je pravilno postopala. Rizova je bila že lani iztirala. Pred kratkim se je Rizov skrivaj vrnil v Srbijo in je bil v Knjaževiču blizu bolgarske meje skrit. Srbska policija ga je prijela. Prosil je pa, naj ga ne iztirajo tako dolgo, da se zopet prične ruska plovba po Dunavu. Ko bi se drugod vozil, prišel bi v roke bolgarski vladi in zadela bi ga usoda majorja Panice. Srbska vlada je zaradi tega odredila, da Rizova pripeljejo v Beligrad, kjer bo pod policijskim nadzorom, dokler ne začne zopet ruske ladije voziti po Dunavu. Tudi dva druga emigranta sta bila prišla v Srbijo, pa jih je vlada menda že iztirala. Rizova dolže, da je bil v zvezi z morilec ministra Belčeva. Iz vsega se vidi, da bolgarski emigrantje res vohajo v Srbiji okrog bolgarske meje in da imajo Bolgari prav, da so previdni. Srbija seveda bo skušala stvar, kolikor je moč, prikriti.

Francija. Predsednikom francoske zbornice voljen je zopet Floquet pa z mnogo manjšo večino, nego je bil kdaj poprej. Mnogo desničarjev in zmernih republikancev ni glasovalo. Radikalci so bili pa zaradi tega nevoljni in so pri volitvi drugega podpredsednika vrgli oportunističnega kandidata in svojega pristaša s pomočjo nekaterih desničarjev postavili na to mesto.

Španjsko. V Bornosu pri Kseresu bili so zopet anarhistični nemiri. Konjica je napravila red. Vstasi so se vojakom ustavljali s kamenjem. Več oseb so zaprli. Pa tudi drugod se opazuje anarhistično gibanje. Po deželi se pa gibajo republikanci. Znani Ruiz Zorrilla se je nedavno v nekem pismu izjavil, da bo na Španjskem kmalu vstaja. Zorrilla utegne to vedeti, kajti on je v vedni zvezi s španjsko republikansko stranko, če tudi živi v inozemstvu.

Portugalsko. Vlada je dala svojo ostavko, ker ni mogla dobiti novega finančnega ministra. Kralj je že demisijo vsprejel. Dosedanji finančni minister je opravičeval v zbornici finančno gospodarstvo in posojilo, ki jih je dal železniški družbi. To posojilo je pa baje omajalo njegovo stališče.

Izvirni dopisi.

Od Savinje, dne 14. januarija. Če je tudi zima, ki nam dan za dnevom preti z obilnim snegom, vendar imamo dovolj dela vsak po svojem stanu. Istotako najde narodni učitelj v ljudski šoli precej velevažnega posla, da podaje učeči se mladini z vestnim poučevanjem v topli šolski sobi bistvene znanosti, katere zahteva vsakdanje življenje.

Štajerskim učiteljem je došel v prvih dneh novega leta od visokega deželnega šolskega sveta znamenit ukaz, ki je vreden, da se nekoliko pogovori v krogih katoliških Slovencev.

Znanosti so podlaga in poglavitni namen vsega pouka v ljudski šoli, kjer je stoprv uči veronauk, branje, pisanje in računstvo. Če otrok v navedenih temeljnih predmetih ne zadostuje, še iz šole izstopiti ne sme. V „tednici“ se pa prevelikokrat preveč napiše in istinito pre malo nauči; kajti na ponavljanje in celostno naučenje se žalibog pozabi — in taka pot za mladino ni „napredna“; ona je pogubljiva. — Seveda učni načrti mnogo predpisujejo; a treba je učitelju modro izbirati učno tvarjino ter jo mejiti od bistveno važnega in manj važnega, ker ravno tu se kaže učiteljeva zmožnost in vrllost. Na razmere šolskega okoliša se je tedaj na vsak način ozirati; potem bo pa naša šola zadostila terjatvam postave, cerkve in starišev.

Naša mladina naj se bolj vadi misliti in misleče govoriti; to je glavna stvar, katere se zatajiti ne dá, odkar so nam vrli domoljubni knezoškof in vzgledni pedagog Ant. Mart. Slomšek navestili stezo katoliškega poučevanja v domači šoli. Sladke besedice slovenske, katere prinese deček ali deklica iz materinske okolice, naj bi se ukrepile na podlagi dobrega berila in umljive slovnice v šoli. — Vse drugo nepotrebno brbljanje naj rajši izostane; samo steber materinega jezika naj se utvrjuje, da bodo znaneci naši mislili, o čemur govoriti bo treba v bodočem življenju.

Pouk v realijah se preobširno razpravlja, t. j. otrok ne zapopada vsega, kar „učeniški učitelj“ — in pa preučeno berilo zahteva. Otrok vé nekaj o krokodilu, o Atilu, vé pokazati, kje je Brazilija, Rena itd.; vendar pa večkrat ne zna pravilno pisati najpotrebnejšega slovenskega pisma, še s podpisom lastnega imena se velikokrat pravda. — To so res-

nice, katere v našej naprednej luči brez očal vsak dan opazujemo. — In zakaj? — V šoli je preveč predmetov. Bistveno vse se tlači v kot, ker je baje staro — in novo-napredno se v mlado glavico vbija — brez vsacega vspeha. — Temu je po mojem mnenju — hvala Bogu! — konec; vsaj pri nas na Štajerskem. Vestni učitelj bo pristržno pozdravil najnovejši ukaz visokega deželnega šolskega sveta, katerega duša je vrli c. kr. deželni šolski nadzornik — gospod Jare.

Dal Bog, da bi se tudi misli in želje šolskih oblastev v teku leta uresničile. — in rodile v jeseni obilen sad v domači šoli.

Iz trebanjskega okraja, 12. januarija. Kadar bo zgotovljena dolenska železnica, bo za okolice doberniške in žužemberške najprikladnejša postaja Velika Loka. Toda na vsak način bo treba sedanjo strmo cesto čez Knježjovas in občine preložiti in jo izpeljati po jarku mimo Vabčjevasi in pod vasjo Luža, kjer se dá prav lepo ravno izpeljati do velike ceste.

Pa tudi Žužemberčani naj popravijo svojo cesto do Dobernič, ker se preko Čepelj kaj lahko ognejo večjih klancev, kakor so naredili lepo ravno cesto od Malih Lašič do Starega Loga, da so se tako ugodno ognili grde strmine čez Winkel, kjer se je skazal gospod župan Franc Walland zares mojstra. Čast mu!

Ta cesta pa od Žužemberka do Velike Loke mora vrediti se že zdaj, da bo za rabo, kadar bo dodelana železnica. Na to naj delajo v to poklicani! Sicer vemo, da tudi tukaj ne bo brez nasprotja, ali kjer gre za občno korist, ondi morajo prenehati oziri na posameznike! Tedaj na delo!

Vsak voznik zna ceniti dobro cesto, po kateri vozi tudi v slabem vremenu in temni noči sigurno veliko težo, nasproti pa mu slaba cesta dela preglavice, kjer je sam in živina v veliki nevarnosti! Radi tega se tudi nove ceste ne delajo čez strn in drn, kakor pred sto leti, če tudi so speljane na ovinke in vsled tega nekaj daljše, da so le ravne in se po njih lahko vozi, in brez nevarnostij, kakoršnih se na slabo izpeljanih cestah ne manjka.

Iz Prage, dne 12. januarija. (Klici po slogi. — Nemški pisatelj in vladajoča kraljica. — Konec duhovnika-odpadnika.) Stara pesem že slóve: Kedar se narodu hudo godi, kliče se po slogi! Ta pojav je v češkem narodnem življenju tako navaden, da vsakdo, začuvši klice po slogi, more nehoté misliti, da je narod že zadela ali pa še preži nanj velika nesreča. Tako se tudi zdaj oglašajo z vseh strani slični klici; pač mora biti velika nesreča, koja je zadela narod in zopet more nastati, kajti klici, naj se narod postavi v jeden voj, prihajajo od onih, ki so narod razbili, razkropili, ostrupili vse družbinsko življenje ter v obče prouzročili odnošaje, vsled kojih zaboli vsacega rodoljuba srce. Da so pa isti, čuteči veliko to odgovornost, počeli kričati po slogi bolj iz razlogov, da bi mogli del svoje krivde i drugim izročiti, je jasno ko beli dan, a ne gre se jim za to, da bi narodu pomagali iz daljše nesreče, blodenj in zmešnjav.

V mladočeških „Národních Listých“ se je čisto ponavljalo in izražilo hrepenjenje, naj se narod združi in postavi v jeden voj v obrambo, in na te klice se odgovarja od vseh vetrov: Združimo se, složimo se! Tako kličejo mladočeški listi in ž njimi soglašajo i staročeški listi. Toda „Národní Listy“ zahtevajo, da se pod zastavo mladočeške stranke združi ves narod v odpor zoper sedanji sistem. Temu klicu že zaradi tega ne more odzvati se in pritrjevati vsak razsodni Čeh, ker predobro vé, kaj pomeni ta „sloga“. Pod geslom sloge združil bi sedanji voditelj in diktator mladočeške stranke, g. dr. Julij Grégr, pod svojim klobukom ves narod na Češkem, Moravskem in v Šleziji ter oral ž njim, kakor orje zdaj z mladočeško stranko v svoj lastni prosep in kakor mu drago. Z Mladočehi naj bi se torej združile vse vrste naroda in ž njimi konservativni Moravani in Šlezijani ter veleposestniki, kateri vsi spadajo k češkemu narodu in katere vse je mladočeško glasilo toli in tolikrat — izobčevalo!

Toda moravsko in šlezijško ljudstvo je večinoma, kolikor ni popačeno po mladočeškem hujskanju in beganju, konservativno, ima vero v Boga, je verskega prepričanja in ne more torej hoditi z mladočeškimi liberalci, izmed kojih so skoro vsi že davno izgubili te kreposti. To velja i o naših vele-

posestnikih. Kjer je pa v teh načelnih pojmih tak razložek, še govorce ni o slogi.

Sloga v takem smislu, kakor jo tolmačijo „Národní Listy“, koji imajo na leto samo od židovskih inseratov čistega dobička — 50.000 gld., se ne dá vresničiti, to nas uči — zgodovina poslednjih let. Sloga doseči je možno samo na podstavi kompromisa, kojemu bi moralo biti vodilo povsem — blaginja domovine, a ne drugi oziri, osobito pa ne strast. Možno, da se po tem potu utvorita dva kluba: radikalni in konservativni, koja bodeta vkupe združena parlamentarna komisija, čegar avtoriteta bi bila obema kluboma v narodnih zadevah sveta. Tako si predstavlja in misli v kratkem vsak rodoljub ono slogo in jedinstvo, po koji se na vseh straneh zdaj razlega klic na Češkem.

Dne 4. t. m. prominol je v Gorici Julij Rosen, postal je iz policijskega komisarja v Pragi nemški dramatični pisatelj, spisavši mnogo nemških veseloiger. Porodil se je v Pragi leta 1833 kot Nikolaj Dufek, torej je češkega rodu, a k narodu se nikoli ni hotel priznavati, kakor mnogo drugih odpadnikov, dasi češke krvi, množi kot renegati nemško védo in literaturo. V berilih se toli poučuje mladina o Efiialtih, a na svoje Efiijalte se pozablja. Slavni Havliček pripoveduje, da se na Ruskem proslavlja narodna panihida za narodne dobrotnike in pri imenu vsacega dobrotnika ljud v zboru kliče: „Večnaja jemu pomjat!“ — a pri imenih izdajic: „Večnaja mu kljatba!“ To je prava sodba!

Tolažilna in srca blažilna je pa nasprotna vest odkritosrčnemu rodoljubu, ko čita v listih, kako čisla in spoštuje vladajoča kraljica češki govor. Vsled nastavljenja virtemberškega prestolonaslednika na kraljevi prestol pod imenom Viljem II. postala je njegova soproga Charlotta, porojena princesinja Schaumburg-Lippe na Nahodu, virtemberška kraljica.

Slednja je jedina kraljica v Evropi, koja ne govori samo gladko češčine, temveč i piše, in ne morda zaradi imena, — in kako rada!

Vzgojena je bila v češkem Nahodu in v čeških Ratiboricih; tu je občevala s češkim ljudstvom, koji je bil nje sredu vedno simpatičen, in se je neprestano učila češčine. Pismeno češčino jo je poučeval houlkoviški župnik čast. g. Kazda, učitelj Dobeš pa risanje, a tudi prince, in vse v češkem jeziku. Pisala je nedavno župniku iz Štutgarta, in sicer v češkem jeziku, da bi rada domá govorila češki, a ne vé s kom, in da se boji, da sčasoma pozabi češčino, dasi nje družba rada posluša češke pesmi, kadar zapóje.

Kraljica Charlotta je nepopisno dobrega srca, ter ljubi češki ljud in narod njegov nad vse. Oj, kaka razlika med nemškim pisateljem in — nemško kraljico!

Nedavno je umrl nagle smrti slavni dramaturg budapeštanskega narodnega gledališča, odpali duhovnik Gergely (Gregorij) Csiky, sloveč po svojih izvornih dramatičnih spisih. Ime Csiky proslavljali so pred dvema letoma tudi Čehi, ko se je meseca marca leta 1889 v praškem „Národnem gledališču“ nekolikokrat igrala z velikim vspehom njega drama „Proletarji“. Tedaj je Csiky-ju jako dopalo, da je njegova igra z velikim vspehom prijala na češkem odru praškemu občinstvu, in je vsled tega poslal ravnateljstvu „Národnega gledališča“ jako laskav list.

Žal, da je bil ta slavni dramatični pisatelj odpali duhovnik. Csiky je bil leta 1871 profesor bogoslovja v katoliškem semenišču v Temešvaru. Leta 1878 popustil je profesuro in se je posvetil povsem dramatični literaturi, seveda posvetni. Obiskal je v ta namen tudi Dunaj in Pariz. Ali ti koraki njegovi v posvetno slavo bili so zajedno koraki k duševni nesreči. Mnogim madjarskim kritikom Csiky ni ugajal zaradi svojega realizma, udal se je bil herostratični ideji in se udal poulični muzi. V svojih „Proletarjih“ je s perečo, brezozirno satiro zadel madjarsko družbo do kosti. Čudno: Csiky se je zaradi svetske slave izneveril svojemu duhovnemu stanu, nasprotno je pa slavnega Liszta, po kojem je še doslej osiročen prestol pianistov, slava privela v duhovniški stan; po nebrojnih lavorikah umaknil se je v tihoto samoto in vsprejel nižje posvečenje. V svojem življenju se je Csiky bal najbolj — nagle smrti! Čim slavnejši pisatelj je bil Csiky, tem večje bilo je tudi pohujšanje vsled njegovega odpadništva. Bog mu bodi milostiv!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. januarija.

Presvetli cesar) je vladnega svetovalca in profesorja g. dr. Al. Valento v Ljubljani povzdignil v plemeniti stan.

(Nemška dekliska meščanska šola v Ljubljani.) Znani raznobarveni sotrudnik in glavni ustanovnik celjske „Domovine“ piše v zadnji številki imenovanega lista: „V Ljubljani se govori, da snuje natihoma „schulverein“ s kranjsko hranilnico vred nemško deklisko meščansko šolo. Prav se godi tistim Slovincem, ki so se branili enake slovenske učilnice, katero jim je hotel slavni Gorjup podariti.“ — Mi v trenutku ne vemo, koliko je resnice na tem, a to vemo in o tem smo prepričani, da je njemu in mnogim njegovim tovarišem toliko za slovensko deklisko meščansko šolo, kakor za lanski sneg, in le radi tega vedno pogreva stare denče, ker bi se rad splazil na višje mesto. A v tem oziru bode se varal, kajti razni „pokrovitelji“ imajo za to mesto „in peto“ že 5 ljubljencev, kakor izvemo iz-za kulis. Kdo bode izvoljenec, tega i mi ne uganemo. Kar pa se že studi človeku, to je ono vedno bobnanje z darom g. Gorupa. Mi osebno visoko čislamo tega v resnici požrtovalnega in radodarnega gospoda, a mislimo, da že njemu samemu preseda vedno huiskanje z njegovim imenom kot ščitom, za kat-ri se skrivajo večinoma le sebični nameni. Sicer pa vprašamo gosp. sotrudnika celjske „Domovine“: Koliko znaša oni dar, koliko bi morala dežela dodajati in kdo bode imel koristi od šole? Na ta vprašanja pričakujemo objektivnega odgovora.

(Dragijske priklade za državne uradnike.) V budgetnem odseku je nasvetoval poslanec dr. Kathrein, kakor se nam brzojavlja, naj vlada takoj vse potrebno ukrene, da se državnim uradnikom in služabnikom treh najnižjih plačilnih vrst brez ozira na bivališče zboljšajo, plače in potrebni kredit zahteva še v tem zasedanju. Predlog je bil sprejet.

(V mašnike posvečeni) so bili večeraj v knezoškofjski kapeli č. gg. Josip Brešar iz Kamnika, ki je deslej radi mladostnosti čakal na presbiterat, o. Hieronim Knoblar iz Mokronoga, O. S. F., o. Gavdencij Gorše iz Žakanja na Hrvaškem, O. S. F., in o. Kajetan Kogej iz Brezoveca, O. S. F.

(Šesto lekarno v Ljubljani) je c. kr. deželno predsedništvo dovolilo ter to naznanilo mestnemu magistratu z dostavkom, da se natečaj lahko takoj razpiše. Lekarna se bode ustanovila na Poljanskem ali Šentpeterskem predmestju.

(Poslavljenje) č. g. profesorja Janeza Gnezde, predsednika društva kat. rokod. pomočnikov v Ljubljani, z zlatim križcem s krono, se bode vršilo jutri dne 17. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani društvenega doma v Poljskih ulicah.

(Umrli) je večeraj zjutraj hišnik in mešan, poznati izdelovalec dežnikov g. J. Bartel v 70. letu svoje starosti. — V Trstu je umrl upokojeni okr. komisar vitez pl. Alpi. Služboval je prej mnogo let pri tukajšnji deželni vladi; po bosenski okupaciji imenovan je bil policijskim načelnikom v Sarajevu, a vsled mnogih nerednostij odstavljen, postal je nato c. kr. okr. komisar na Krškem. V Ljubljani je bil Alpi jako poznata oseba.

(Odbor „Glasbene Matice“) je sklenil, da dne 13. februarija t. l. priredi prvi svoj društveni koncert s sodelovanjem tenorista g. Jos. Trtnika, moškega zbora in vojaške godbe. Odbor to naznanja vsem narodnim društvom z željo, naj bi se pri dohoditvi dnevov za pustne veselice blagovohli na to ozirati.

(Iz Št. Petra) na Notranjskem se nam piše: Zaželena burja se je pri nas oglasila v vseh tonovih načinih. Sicer nemamo mnogo snega, a toliko vendar, da si burja z njim poigrava in ga raznaša semtertja. Zaradi zametov tudi vlaki prihajajo jako neredno, nekateri imajo po več ur zamude. Dasiravno smo dokaj časa imeli južno vreme, vendar ni posebno slabo vplivalo na tukajšnje zdravstveno stanje. Le „rbad,“ kakor mi imenujemo ošpice, se je oglašil pa ne prehudo. Tudi influenza ali hripa je tu in tam koga prklenila h kraškemu ogujšču. V minolem letu je pri nas umrlo 33 oseb, rojenih je bilo 59. Ledu se je od nas izvozilo v Trst 169 vagonov; ko bi bilo vreme ugodno, gotovo bi ga bili odposlali 150 vagonov več.

(Slovensko gledališče) Jutri se bode predstavljala šaloigra v treh dejanjih „Strijček“. Iz nemške preložil Miroslav Vilhar.

(Družbe sv. Cirila in Metoda) se spominjajo tudi vesele družbe v Ljubljani. Taka družba je pri Brsntu v Trnovem nabrala 3 gld. 15 kr. Vivat sequens!

(Podpornemu društvu za slovenske visokošolce) na Dunaju je pristopila mestna občina ljubljanska kot ustanovnica s 100 goldinarji, gotovo v ponos društvu, da stoji glavno mesto slovensko med svoje ustanovnike. Drugi ustanovnik temu društvu je vrli narodnjak g. Ferd. Souvan, trgovec v Ljubljani. Darila so društvu poslali gg.: dr. Sehmirmaul v Brežicah 10 gld., in po 5 gld.: dr. J. Pajk, profesor na Dunaju; Jos. Maru, prof. v Ljubljani; Fr. Žužek, inženir v Kranju; Al. Kremžar, mag. tajnik na Dunaju, in Dr. Volta, okrajni glavar v Češkem Brodu, in slednji gospa Ap. Deisinger v Škofji Loki tudi 5 gld. Vsem navedenim, zlasti novima ustanovnikoma izreka odbor najprisrčnejšo zahvalo.

(Zadruga čevljarjskih mojstrov) v Ljubljani ima zbor dué 24. t. m. ob 1/2 2. uri popoldne v mestni dvorani. Vspored: 1. Načelnikov govor. 2. Letno poročilo. 3. Letni račun. 4. Proračun za leto 1892. 5. Volitev načelnika, njegovega namestnika, 1 odbornika in 1 namestnika.

(Društvo tiskarjev, kamenopiscev in kamenotiskarjev) na Kranjskem je izdalo svoje letno poročilo. Skupna društvena imovina je znašala koncem leta 14 513 gld. 7 kr. Podpor za bolnike, vdove itd. se je vplačalo 2159 gld. 69 kr., izplačalo pa 816 gld. 16 kr. Obolelim članom je izplačalo podpor 277 gld. Biagajnica za nadaljni pouk je imela dohodkov 737 gld. 6 kr., troškov 386 gld. 13 kr., blagajnica za potovine 632 gld. 8 kr. dohodkov in 26 gld. troškov. Članov šteje društvo 71.

(Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju) priredi v ponedeljek dne 18. januarija 1892 svojo peto redno zborovo sejo v zimskem tečaju 1891/92 s sledečim vspeškom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo. 3. „O potrebi in možnosti občeslovenskega kulturnega jezika“, čita g. stud. iur. Stanko Kogej. 4. Volitve: a) dveh odbornikov, b) dveh namestnikov. 5. Slučajnosti. Lokal: „Dietmayer's Restauration (prej Steiner) VII. Lerchenfelderstrasse. Začetek ob polu osmih zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Čitalnica v Postojni) priredi jutri dne 17. t. m. veselico. Vspored: 1. A. Nedved: „Popotna pesem“, moški zbor. 2. F. Schubert: „Popotnik,“ solo poje g. A. Strniša, spremlja na glasoviru g. I. Thuma. 3. Weber: „Poziv k plesu,“ svira na glasoviru gđe. I. Furlan. 4. Burka v enem dejanju: „Nemški neznajo.“ 5. Prosta zabava. Začetek ob 1/2 8 uri. Vstopnina za ude 30, neuče 60 kr.

(V Celju) je umrl znani posestnik in gostilničar R. Koscher.

(„Učiteljski Tovariš“) ima v št. 2. naslednjo vsebino: Tristoletnica J. Komenskega. — J. Dmnik: Še jedenkrat: Dve in trideseto leto. — S. Rutar: Potreba novega načrta za mesto Ljubljano in okolične karte v šolske namene. — Fr. Orožen: O zemljepisnem pouku. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Književnost. — Listek. — Dopisi.

Telegrami.

Dunaj, 16. januarija. Poslanec Szepanovski je v imenu poljskega kluba izjavil, da pričakuje od lojalnosti nemške vlade, da bode le v sporazumljenju z Avstrijo pričela z Rasijo obravnave o trgovski pogodbi; zato Poljaki glasujejo za pogodbo.

Madrid, 15. januarija. Obravnave zaradi podaljšanja francosko-španske trgovinske pogodbe so se razbile; s 1. februarijem stopijo v veljavo obestranski maksimalni tarifi.

London, 15. januarija. Po uradnih poročilih je bil vojvoda Clarence večeraj ob 2. uri zjutraj še v polni zavesti. Ko je bil že pri koncu, prišla je k njemu vsa kraljeva družina, njegova nevesta in stariši.

London, 16. januarija. Valeška princesinja zbolela, pa ne nevarno.

Tujci.

14. januarija.

Pri **Matiču**: pl. Alpi, uradnik; Morawetz, Eberhardt, Kary, Schadek, Adler, Krapp, trgovci, z Dunaja. — Fabjančič iz Gorice. — Mahr iz Ljubljane. — Gautsch, pristav, iz Pulja. — Passan, nadlogar, iz Kamnika. — Furri in Hofbauer, trgovca, z Dunaja. — Baruch, trgovec; Spamen in Cerkljeno,

z Reke. — Machan, trgovec, s soprogo, iz Celovca. — Hechinger, trgovec, iz Monakovega.

Pri **Stona**: Epstein, Kopstein, Corda; Langnikl, inženir; Matlausch, Walter, Löwy, trgovci, z Dunaja. — Bemenariš iz Belovara. — Uschnig; Weiss, trgovec; Schulhof, iz Grada. — Böhm, petovalec, iz Budimpešte. Valenčič iz Trnovca. — Fell, zasebnik, iz Špitala. — Ilovski, kapelan, iz Mirne. — Hudovernig, notar, s soprogo, s Kranjske Gore. — Cosneck, ravnatelj, iz Travnika. — Altman iz Pulja. — Lovšin, trgovec; s hčerjo, iz Ribnice. — Keržič, trgovec, iz Podkloštra. Kaindl, Lengel, trgovca; Sierning, iz Vel. Kaniže. — Gossweiler, trgovec, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Flander iz Maribora. — Geist iz Dun. Novoga Mesta. — Rabeschini, posestnik, iz Litije. — Halder iz Pazna.

Pri **bavarskem dvoru**: Cvek iz Kamnika. — Lavrenčič iz Dolenje Vasi.

Umrli so:

13. januarija. Uršula Kališ, gostija 82 let, Židovska steza 4, marasmus.

14. januarija. Karol Frank, umirovljeni uradnik, 56 let, Florjanske ulice 38, nagloma umrl. — Ana Menart, delavka, 41 let, Kravja dolina 11, tabes dorsalis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v mil.
		trakomera v mm	toplomera po Celziju			
16	7. u. zjut.	720 6	-2 2	sl. vzh.	sneg	29 50
	9. u. pop.	723 5	-1 0	"	"	"
	2. u. zveč.	722 8	-1 8	"	oblačno	"
Srednja temperatura -1 7°, za 0 7° pod normalom.						

Tržne cene v Ljubljani

dne 16. januarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšeniča, hktl.	8	75	Špeh povojen, kgr.	—	62
Rež,	6	80	Surovo maslo,	—	70
Ječmen,	4	39	Jajce, jedno	—	2
Oves,	3	9	Mleko, liter	—	8
Ajda,	6	46	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	4	87	Telečje	—	58
Koruza,	5	10	Svinjsko	—	50
Krompir,	2	50	Koštrunovo	—	40
Leča,	11	—	Pikaneč	—	50
Grah,	10	—	Golob	—	20
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	—	1 87
Maslo,	—	82	Slama,	—	2 14
Mast,	—	64	Drva trda, 4 mtr.	—	7
Špeh svež,	—	50	" mehka,	—	5

Pozlatarski pomočnik,

ki ume tudi ornamente rezljati, dobi delo pri

Franu Krašovec-u,

(28) 3-3

podobarju in pozlatarju v Celju.

Ivan Kregar,

pasarski
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,

(zraven gostilne
> pri zvezdi).

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slav. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: monstrance, ciborije, kelih, tabernakelne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelovodne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštnine prosto. 1592 (52-3).

Naznanilo otvoritve jermensarske in sedlarske obrti.

Slavnemu občinstvu ljubljanskemu, mestni gospódi, gg. izvoščkom in spošt. posestnikom z dežele usojam si uljudno naznaniti, da sem z današnjim dnem otvoril na

sv. Petra cesti št. 34

jermenarski in sedlarski obrt.

Izdelujem vsakovrstno konjsko uprežno in opravo za ježo, jermene za stroje na pár, kovóke itd., sploh vsa v jermenarsko stroko vitevajoča se dela iz trpežne tvarine in solidno. Vsakovrstne poprave in prenavljanja izvršujem točno in po mogoče nizki ceni. V obila naročila se priporoča (1483) 10-8

Franc Velkavrh,

jermenar in sedlar, sv. Petra cesta 34 v Ljubljani.

Nič več kašlja!

Staro in preizkušeno domače zdravilo so pristni

Oskarja Tietze-ja
čebulni bonboni,

ki nena- doma hitro pomagajo proti kašlju, hripavosti, zasliženju itd. Le posebna sestava mojih bonbonov je že porok za vspeh. Paziti je treba natančno na ime Oskar Tietze in na „čebulno znamko“, ker so tudi posnetki, ki pa so brez vrednosti in celo škodljivi.

V zvežnjih à 20 in 40 kr.

Glavna zaloga: Lekarnar F. Križan, Kromeriz. — Zaloga v Ljubljani: Lekarnar Ub. pl. Trnkóczy, lekarnar L. Grečel, dalje na Kranjskem v mnogih lekarnah, prodajalnicah itd. (1399) 20-9

BISENIUS, na Dunaju.

I. Singerstrasse II, I. nadstropje.

Največje dekoracijsko podjetje države.

Kotljijski redi in figure, plesni redi, vsakovrstne umetne in komične glave, pokrivala, volnene lasuje in brade.

Pokajoči bomboni mično in originalno opremljeni, obsezajoč cele komične obleke od papirja in pokrivala po 4 kr. komad in dražje.

Draperije iz sukna ali baržuna, lampijoni, zastave, transparenti.

Vsakovrstni grbi, emblimi društvena znamenja, popolnoma nenevarni umetni ogenj i. t. d. odbér s 100 komadi.

Kotljijski izberi po 1 gld. in dražje. Na željo tudi v kuvertih odbrane v kateremkoli številu. — Odbor 12 komadov lampijonov z svečami gld. 1-10 in dražje. Odbori umetnega ognja, dekoracij po 60 kr. in dražje.

Ceniki zastoj.

(4-3)

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(11) 5 zobozdravnik (7) pri Hrdeckega mostu I. nadstr.

Št. 1002/o. š. s.

(23) 3-2

Oddaja gradbe.

Dné 28. januarija 1892 popoldne ob 2. uri vršila se bode pri D. M. v Polji niževalna dražba, zadevajoča

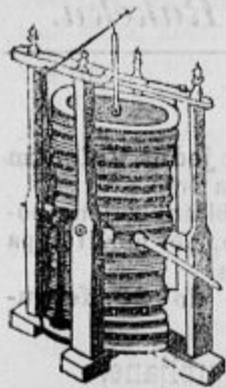
gradbo razširjenja šole.

Skupni troški proračuna znašajo 5495 gld. 91 kr. Obrisi, proračuni in stavbeni pogoji so pri podpisnem uradu v pregled razpoloženi.

C. kr. okr. šolski svet ljubljanske okolice, dné 10. januarija 1892.

Iz „Novic“,

gospodarskih, obrtniških in narodnih, v Ljubljani dné 19. januarija 1876, tečaj 34.

vici moram tega domačega mojstra prav gorko priporočiti.

P. Skale,

učenik podkovstva.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja:

1. Imeniki k letošnjemu novačenju poklicanih, v letih 1871., 1870. in 1869. rojenih domačih mladeničev bodo razgrnjeni v magistratnem ekspe-ditu od 14. do vštetelega 22. januarija t. l. v ta namen, da jih vsakdo lahko pregleda, in

a) ako bi kdo izpuščen ali napačno vpisan bil, to naznani; b) zoper reklamacije novačenju podvrženih ali zoper njih prošnje za priznanje v §§. 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona navedenih ugodnosti ugovarja in ugovore tudi dokaže.

2. Žrebanje onih novačenju podvrženih mladeničev, ki so bili rojeni 1871. leta, vršilo se bode 28. januarija ob 11. uri dopoldne v mestni dvorani. Žrebanja udeležiti se je vsakteremu dovoljeno.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 4. januarija 1892.

(16) 3-2

Gosp. lekarničarju Piccoli-ju v Ljubljani.

Podpisaneca potrjujeva s tem, da Vi že 18 let dobivate marsalsko vino iz naših kletij in sicer vedno najboljše. Pooblaščava Vas, da smete to pismo priobčiti, da se potrdi resnica, in znamujeva se z velespoštovanjem

(1315) 10-8

J. & V. Florio.

V Palermu (v Italiji) decembra meseca 1891.

Št. 127.

Razglas.

(17) 3-2

Pobiranje pasjega davka za leto 1892. se je v 1. dan januarija 1892. l. pričelo, in sicer je ta davek plačati v okrožji ljubljanskega mesta od vsacega psa, izimši samo tiste pse, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si najdalje

do 10. februvarija t. l.

preskrbé letošnje marke pri mestni blagajnici proti plačilu 4 gld. av. velj.

Z ozirom na § 14 izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se vsi lastniki psov opominjajo, naj plačajo v pravem času takso, ker od 10. dné prihodnjega meseca naprej bode konjač lovil pse, kateri se bodo na ulicah nahajali brez letos veljavne marke.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 1. januarija 1892.

EDVARD ZBITEK,

Izdelovatelj transparentne steklene mozalke, Nova Štifta - Olomuc, priporoča

Božje grobove,

strogo obredne, v vseh velikostih ter posebno opozarja na Božje grobove, ki so napravljeni za manjše prostore ter se razpošiljajo celotni in dveh zabojih. — Ilustrovani in opisovalni cenilniki na zahtevanje zastoj in franko.

Predragi gospod! Božji grob smo hvala Bogu dné 19. m. m. nepohabljen dobili ter se neizrečeno veselim, da si smemo čestitati, kajti Božji grob je vsestranski všeč. Spoštovanjem bilježi

dr. Stefan, konzistorijalni svetovalec in mestni župnik v Karlovcih v Sirmiji, 2. dan aprila 1880.

(1401) 5-4

Ze obrabljeni Božji grobovi se prenavljajo in ob letnem času snažijo (omijejo), da so enaki novim, ter preskrbé s petrolejevo razsvetljavo.

EQUITABLE

Zjedinjenih držav zavarovalno društvo za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859. — Koncesijonovano v Avstriji dné 11. oktobra 1882.

„Equitable“ je prvi in največji zavod za zavarovanja za življenje na svetu, zakaj to društvo

imelo je največ zavarovanj l. 1890	gld. 1.801,656.182
sklepalo je znova največ zavarovanj l. 1890	509,565.267
prejelo je največ premij l. 1890	87,591.708
Vsi zakladi znašali so 31. decembra 1890	298,109.361
Dobička je bilo koncem leta	59,351.118

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaji, katera je vredna dva milijona gld

Uspehi dvajsetletnih doživljenjskih poosobnih rent društva „Equitable“:

Podloga izplačevanja 1891. leta:

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.				B. Zavarovanje za slučaj smrti z 20letnimi premijami. Tabela II.				C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za doživetje. Tabela X.			
Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij
30	gl. 454-	gl. 573-	gl. 1230-	30	gl. 607-20	gl. 909-	gl. 1940-	30	gl. 970-60	gl. 1706-	gl. 3650-
35	" 527-60	" 693-	" 1310-	35	" 681-60	" 1039-	" 1970-	35	" 995 80	" 1746-	" 3310-
40	" 628-	" 850-	" 1310-	40	" 776-60	" 1204-	" 2030-	40	" 1035-60	" 1813-	" 3070-
45	" 759-40	" 1065-	" 1620-	45	" 900-60	" 1424-	" 2170-	45	" 1100-80	" 1932-	" 2950-
50	" 943-60	" 1387-	" 1980-	50	" 1087-60	" 1746-	" 2430-	50	" 1209-	" 2156-	" 3000-

Kakor svedočijo zgoraj navedene številke, osigurava renta razven brezplačnega zavarovanja za slučaj smrti tekom 20 let po tabeli I. povrnitev vseh premij z 2 $\frac{1}{2}$ % do 4 $\frac{3}{8}$ %; po tabeli II. z 4 $\frac{3}{8}$ % do 5 $\frac{3}{8}$ %; po tabeli X. z 6 $\frac{3}{8}$ % do 7% obrestij. — Police oproščene premij osiguravajo dvakrat toliko, a le do četrtega dela uplačanih premij. — Prosta poosobna renta, nekaka polrenta z nekoliko višjimi premijami, daje zavarovaneu po preteku jednega leta popolno svobodo glede na potovanja, prebivanje in na poklie, izvzemši vojaško službo; po preteku dveh let je ni moči izpodbijati, po preteku treh let ne more več zapasti in jo je z ozirom na rento pri regulovanju moči urediti na šest načinov.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko in GRADCU in glavni zastopnik za Kranjsko: (26-14)

ALFRED LEDENIK v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Št. 230.

!Svoji k svojim!

Priznano najboljšo in najcenejšo

čebelno-voščene sveče

priporoča

Oroslav Dolenc

v Ljubljani.

8 (10-4)

!Svoji k svojim!

Advokat

dr. Albin Suyer

naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno

v Ljubljani

22 (3-3) v Gosposki ulici št. 1.

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 8

Razglas.

Na Rakeku dovoljeni so 4 letni sejmi za vsakovrstno živino in kramarsko blago, namreč: na dan 30. januarija, 2. aprila, 30. junija in 16. septembra vsako leto.

Prvi bode se vršil že

dné 30. januarija t. l.

(30) 2-1

Podžupanstvo na Rakeku.

Št. 24.778/1891.

Ustanova.

(31) 3-1

Pri podpisnem mestnem magistratu izpraznjena je jedna Valentin Hočevar-jevih ustanov v znesku 19 gld. 60 kr. na leto.

Pravico do te ustanove imajo v Krakovem v Ljubljani rojene poštene deklice lepega vedenja, dokler se ne omožijo, po možitvi pa še jedno leto. Prednost imajo sorodnice ustanovitelja.

Prošnje podprte s potrebnimi dokazili vložiti je tukaj do 20. februarja letos.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 13. januarija 1892.

Velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana svojo izborna zaloga mnogovrstnega blaga za vsakoršno

cerkveno obleko

dalje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale dalmatike, in bandera, zastave, baldahine in banderčke pred sv. R. Telesom.

Razno blago za cerkveno perilo istotako že izgotovljeno, kakor: albe, koretije, korporale in raznovrste rutice imam vedno v veliki izbiri v zalogi.

Naročila na vezenje izvršujem točno ter preskrbim zameno, popravo in prenovljenje starega cerkvenega orodja.

V zalogi imam tudi pasarske cerkvene izdelke, n. pr.:

monštrance, svetilnice, križe, svečnike, kelihe, léstence itd.

ter izvršim naročila pošteno, točno in primerno mogoče nizkeje ceni.

Velespoštovanjem

Ana Hofbauer v Ljubljani.

(10-4) 6

Naznanilo in priporočilo.

Usojam si slavnemu p. n. občinstvu v mestih in na deželi, zlasti prečast. duhovščini javiti, da sem z dném 1. januarija letos prevzel kupnim potom od gospé A. Geba pod tvrdo

J. Geba v Slonovih ulicah

že mnogo let poslujoči

urarski obrt.

Ob tej priliki priporočam se v obila naročila najraznovrstnejših ur in drugih v urarski obrt vstevajočih se predmetov. Mnogoletno praktično delovanje v stroki urarski je dovoljni porok za točno, solidno izvršitev in nizko ceno.

Vedno imam v zalogi v največji izbiri zlate in srebrne žepne ure, stenske in ure budilnice, ure s stojalom itd. itd. Tudi najrazličnejše zlate in srebrne verižice so cenjenim kupovalcem po različnih nizkih cenah na razpolago.

Dosedanji svoj urarski obrt v Trbovljah nadaljeval bodem kot filijalo.

Velespoštovanjem

France Čuden.

7 (10-3)

Razprodaja

najboljše modro-belo posteklenjene ploščevinaste

kuhinjske posode

pri (30) 1

Andr. Druškoviču

trgovina z železom,

LJUBLJANA, Mestni trg 9/10.

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.

S tem ponuja se vsem p. n. gospodinjstvom prečast. duhovščini, gostilničarjem, predstojništvom bolnišnic itd. najboljša priitika svojo hišno in kuhinjsko orodje po ceni popolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste

od gld. 15— do gld. 200—

Vnanja naročila se takoj in vestno izvrše.

Dunajska borza.

Dné 16. januarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	93 gld. 35 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	92 " 85 "
Zlata renta 4%, davka prosta	110 " 85 "
Papirna renta 5%, davka prosta	103 " 10 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1033 " — "
Kred tne akcije, 160 gld.	293 " 25 "
London, 10 fantov strl.	117 " 90 "
Napoleon (20 fr.)	9 " 35 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 58 "
Nemških mark 100	57 " 32 1/2 "

Dné 15. januarija.

Ogerska zlata renta 4%	106 gld. 60 kr.
Ogerska papirna renta 5%	102 " 35 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	136 " 50 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	149 " 50 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	151 " 25 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banké 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2 %	100 " 60 "
Kreditne srečke, 100 gld.	183 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	64 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	23 gld. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	16 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	20 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	— " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	57 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158 " 10 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2845 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	93 " 25 "
Papirni rubelj	1 " 14 1/2 "
Laskih lir 100	45 " 75 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile št. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.
4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercionalne banke.
4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

1860. l. promese

cele gld. 14 1/2, petina gld. 4 in 50 kr. kolek.

Glavni dobitek 300.000 gld. av. velj.

Žrebanje dné 15. januarija.